

ORIENTERINGSSAK

Til:
Fakultetsstyret for Det helsevitenskapelige fakultet

Møtedato:
13.05.2022

Sak:

Håndtering av økonomiske rammer Helsefak fra 2023

1. Bakgrunn

I FS 4/22¹ ble fakultetsstyret introdusert til en del økonomiske utfordringer på kort og lengre sikt. Betydelige rammekutt har funnet sin kortsiktige løsning ved å omdisponere midler internt på budsjetteneheten fellesadministrasjonen, samtidig som styret har godkjent en overbudsjettering på 6,2 mill. kr for 2022.

Det er også varslet at fakultetsstyret vil involveres i en videre prosess rundt håndtering av kutt, fakultetets overordnede økonomiske risikobilde, håndtering av negative avsetninger knyttet til AKM, samt et eventuelt fremtidig handlingsrom på fellesadministrasjonen. Denne saken er en innledning til videre diskusjon, hvor fakultetsledelsen ønsker innspill fra styret på videre prosess for håndtering av rammeendringene fra 2023 og fremover.

2. Økonomiske utfordringer

Pensjonskutt

Fakultetet ble i revidert disponeringsskriv for 2022² fra UiT informert om et rammekutt på 28,5 mill. kr knyttet til ny premiemodell for pensjon. I FS 4/22 om justert budsjetttramme for 2022 ble det besluttet at reell besparelse knyttet til den nye ordningen, skulle hentes inn fra instituttene og innarbeides da som et permanent kutt i enhetenes rammer. Etter å ha beregnet besparelsen som følger av ny modell, gjenstår fortsatt 10,7 mill. kr som må finne sin inndeckning permanent fra 2023.

Reisekutt

I disponeringsskrivet for 2022 ble fakultetet også informert om et rammekutt på 3,5 mill. kr knyttet til endrede reisevaner i staten. Dette er også et permanent kutt som må finne sin inndeckning fra 2023.

¹ FS 4/22 Justert budsjetttramme Helsefak 2022, ephorte ref 2021/1289-24, styremøte 17.02.2022

² Revidert disponeringsskriv for 2022, ephorte ref 2020/6723-37

ABE

I tråd med fakultetets budsjettfordelingsmodell håndteres rammekutt på budsjettenheten fellesadministrasjonen første år, samtidig som man varsler en fordeling av kutt fra påfølgende år. I budsjettfordelingen for 2022 ble ABE-kuttet (regjeringens reform for avbyråkratiserings- og effektivisering) varslet fordelt på enhetene fra 2023. Dette utgjør 5,4 mill. kr totalt.

Internhusleie

I budsjettfordelingen for 2022 ble det budsjettert med en forventet økning i internhusleien på 2,5 mill. kr som skulle belastes fellesadministrasjonen i 2022 og fordeles på enhetene fra 2023. Økningen ble imidlertid langt lavere og utgjør kun 0,5 mill. kr per nå.

Merkostnader AKM

I styresak om årsregnskap 2021³ ble det redegjort for merkostnadene knyttet til stenging og forsinkelse i Statsbyggs oppføring av Avdeling for komparativ medisin (AKM). Ved utgangen av 2021 hadde de negative avsetningene knyttet til merkostnadene akkumulert seg til 49,4 mill. kr. Dagens budsjett tilsier negative avsetninger på 81,1 mill. kr ved utgangen av 2022 og 89,3 mill. kr ved utgangen av 2025, som forventes å være siste periode med kostnader knyttet til dette. Det presiseres at de negative avsetningene er merkostnader uten finansiering. De reelle merkostnadene er høyere, men disse har funnet en delvis inndekning.

UiTs henvendelser til Kunnskapsdepartementet angående dekning av merkostnader har ikke ført frem, og departementet gjør det klart at UiT må legge til grunn at kostnadene må dekkes innenfor universitetets gjeldende bevilgning. Helsefak har ikke fått avklart hvor mye som forventes dekket av fakultetet, annet enn at man må regne med å dekke deler av merkostnadene selv.

Fremtidig risiko/kostnader

Ut over de kjente kostnadene kommentert i punktene over, ligger det flere usikkerhetsmomenter foran oss.

1. Instituttlederne melder om økonomiske utfordringer knyttet til dagens driftsnivå. Dagens rammer er ikke tilstrekkelig til å finansiere dagens drift.
2. Finansieringen av AKM3 er høyst usikker. Fakultetet oversendte 4. mai et notat til administrasjonsdirektøren som underlag for styresak, der det argumenteres for nødvendigheten av AKM3 og at rammen må økes. Det er i skrivende stund ikke kommet noe avklaring på dette og UiT mangler p.t. 30 mill. kr i finansiering for å bygge avdelingen.
3. Fakultetets avskrivninger tilsier et reinvesteringsbehov på 35-40 mill. kr årlig. Dette inkluderer ikke mindre utstyr som ikke avskrives grunnet lav verdi, men som også må erstattes. Investering i utstyr budsjetteres på den enkelte enhet, men fakultetet har per i dag ikke noe system for å følge opp at det settes av tilstrekkelig midler til å dekke våre behov for nytt utstyr. Et videre arbeid med å få et slik system på plass kan synliggjøre store reinvesteringsbehov som det må tas høyde for.

³ FS 8/22 Årsregnskap 2021 – Det helsevitenskapelige fakultet, ephorte ref 2021/65-21, styremøte 23.03.2022

4. UiT planlegger en revidering av dagens internhusleiemodell. Fakultetet forventer at dette kan medføre ytterligere kostnader.
5. KD har tildelt UiT studieplasser innen sykepleie uten tilhørende finansiering. Det er ikke besluttet hvordan dette skal håndteres, men universitetsledelsen har signalisert at dette er en kostnad Helsefak ikke skal bære alene. En slik omfordeling av midler kan være noe som videreføres i sektoren.

3. Ulike tilnærminger til håndtering av økonomiske utfordringer

Konsekvens av å benytte dagens prinsipp for fordeling av kutt

Fakultetets budsjettfordelingsmodell har et prinsipp om at fordeling av rammeendringer beregnes ut fra enhetenes andel av fakultetets ordinære ramme (fakultetets tildeling fra UiT minus øremerkede tildelinger og internhusleie), med mindre fakultetsstyret beslutter et mer målrettet kutt. Av momentene under punkt 2 i saken, er ABE og internhusleie allerede foreslått håndtert etter dette prinsippet. Internhusleien er imidlertid 2 mill. kr lavere enn hva først antatt og enhetene er derfor forespeilet et langt høyere kutt.

Av tabellen under fremkommer hvordan de permanente rammekuttene ville fordelt seg på fakultetets budsjettenheter i 2023 ut fra denne nøkkelen.

Tabell 1: Estimert ulike rammekutt 2023 fordelt per budsjett enhet.

Enhet	Andel	ABE	Internhusleie	Reise	Pensjon	Sum
IMB	13 %	704 167	62 947	460 591	1 391 672	2 619 378
ISM	6 %	320 651	28 664	209 736	633 716	1 192 767
IKM	9 %	483 302	43 204	316 125	955 170	1 797 801
IFA	5 %	282 975	25 296	185 093	559 255	1 052 619
IKO	9 %	505 610	45 198	330 716	999 256	1 880 780
IPS	11 %	572 634	51 189	374 557	1 131 720	2 130 100
IHO	24 %	1 315 015	117 552	860 144	2 598 915	4 891 626
IH	3 %	172 107	15 385	112 574	340 143	640 210
IVP	4 %	204 654	18 295	133 863	404 467	761 279
RKBU	1 %	29 402	2 628	19 232	58 108	109 371
ELU	4 %	206 831	18 489	135 287	408 768	769 376
HelPed	1 %	49 783	4 450	32 563	98 387	185 183
Fellesadm.	11 %	590 692	52 803	386 368	1 167 408	2 197 272
Totalt	100 %	5 437 824	486 100	3 556 850	10 746 986	20 227 760

Merkostnader knyttet til AKM vil være en kostnad som må dekkes inn én gang og følgelig ikke medfører en permanent redusert ramme til enhetene. I tabellen under er det tatt utgangspunkt i at fakultetet vil måtte dekke inn ytterligere 50 mill. kr. Dette er simulert som en engangskostnad og som en årlig kostnad per enhet dersom man dekker inn merkostnadene over 3 år. Det presiseres at andel som må dekkes inn, så vel som hvor lang tid vi kan bruke til å dekke inn kostnadene ikke er signalisert og både beløp og tidshorisont kan avvike betydelig fra simuleringen.

Tabell 2: Estimert fordeling inndekning av merkostnader AKM per budsjettenhet.

Enhet	Merkostnader		Årlig kostnad fordelt på 3 år
	Andel	AKM	
IMB	13 %	6 474 711	2 158 237
ISM	6 %	2 948 343	982 781
IKM	9 %	4 443 895	1 481 298
IFA	5 %	2 601 917	867 306
IKO	9 %	4 649 006	1 549 669
IPS	11 %	5 265 289	1 755 096
IHO	24 %	12 091 368	4 030 456
IH	3 %	1 582 503	527 501
IVP	4 %	1 881 768	627 256
RKBU	1 %	270 348	90 116
ELU	4 %	1 901 782	633 927
HelPed	1 %	457 744	152 581
Fellesadm.	11 %	5 431 328	1 810 443
Totalt	100 %	50 000 000	16 666 667

Fakultetets enheter er ulikt stilt med tanke på å absorbere ytterligere rammekutt, men det synes tydelig for fakultetsledelsen at det vil være krevende å gjennomføre kutt i henhold til tabellene over fullt ut. Dagens modell er på sett og vis rettferdig, da enhetene med lavest ramme blir utsatt for mindre kutt enn de større enhetene. Samtidig er det ulikhet i hvor stor andel av kostnadene som er låst til faktiske forpliktelser, som avtaler med eksterne. For eksempel har IKO 66% av sitt budsjett knyttet til avtaler for intern og ekstern praksis. En nedskalering av kostnadene vil være krevende selv for de største enhetene.

Omfanget av rammekutt vi står ovenfor er utfordrende. Samtidig nyanseres bildet av at enkelte rammekutt allerede er signalisert (ABE og internhusleie), reisekutt er en villet endring i reisevaner fra regjeringens side, pensjonskuttet var tiltenkt å speile besparelsen, men gjør ikke det og merkostnader ABE har i stor grad vært utenfor Helsefak og UiT sin kontroll.

Rammekuttene kan vurderes håndtert samlet, eller separat og basert på opprinnelsen til kuttet. Eksempelvis kan reisekuttet vurderes lagt ned på enhetene ut fra andel av samlet reiseaktivitet, da det er ønsket fra KD å redusere reiseaktiviteten. Kutt som er varslet kan opprettholdes eller endres.

Identifisert handlingsrom

På budsjettenheten fellesadministrasjonen er det identifisert et permanent handlingsrom fremover. I forbindelse med budsjettfordelingen for 2022 ble det identifisert et handlingsrom fra 2023 og fremover og det ble kommentert at dette kunne tenkes å være en mulig tilnærming til å håndtere merkostnader AKM over tid. Midlene kan eventuelt benyttes til å dekke andre permanente rammekutt eller finansiere enheter med særskilte utfordringer. Mange enkeltbeslutninger påvirker dette handlingsrommet, men estimat tilsier per dato ca. 8 mill. kr i 2023 som øker til 10 mill. kr i 2026 basert på dagens budsjett. Økningen skyldes delvis lønns- og priskompensasjon. Det vil også jobbes videre med å identifisere om det er ytterligere områder som kan prioriteres bort, enten permanent eller på kort sikt.

Fakultetets strategiske midler utgjør i dag 3,5% av fakultetets totale tildeling fra KD minus internhusleie. Størrelsen i kr fremover kan endre seg og trolig blir noe lavere enn dagens

beregninger tilsier, men dagens status viser ca. 4 mill, kr udisponert i 2023 og så mye som 18 mill. i 2026. Både størrelsen på pott for strategiske midler og disponering av midler kan diskuteres. Det kan eksempelvis tenkes å benytte deler av handlingsrommet til å dekke merkostnader AKM, gitt at de negative avsetningene ikke må dekkes inn på kortere sikt. Instituttene vil også ha behov for å skifte ut eller oppgradere mindre utstyr til forskning og undervisning. Gitt dagens økonomiske rammer på instituttene, så er det sannsynlig at det må frigjøres midler for dette behovet.

Dekanatet gjennomfører i månedsskiftet april-mai dialogmøter med samtlige enheter på fakultetet. Målet med disse møtene er å bli bedre kjent med utfordringene på det enkelte institutt og få en bedre forståelse for eventuelle handlingsrom. Dialogen så langt går i retning av at det ikke er rom for å håndtere ytterligere kutt og at kutt man allerede er pålagt er krevende å absorbere.

Prosess for omstilling

Det er behov for å finne løsninger for å håndtere rammekuttene vi kjenner til per nå, men også gjøre fakultetet i stand til å tilpasse seg nye endringer. Handlingsrommet som er identifisert per nå er ikke tilstrekkelig for å dekke inn rammekuttene som er kjent. I den forbindelse har en reell omstilling vært diskutert.

Fakultetsstyret inviteres med dette til å komme med innspill på en videre prosess på fakultetet og samtidig si noe om hvilken type beslutningsgrunnlag som vil være hensiktsmessig for å vurdere en eventuell omstilling.

En slik prosess vil være tidkrevende og man vil trolig ikke ha et tilstrekkelig belyst beslutningsgrunnlag til å iverksette endringene fra 2023. I så tilfelle vil det være behov for kortsiktige løsninger også for 2023. Fakultetsledelsen vil komme tilbake til styret i neste møte med et forslag til videre prosess eller kortsiktige løsninger, basert på diskusjon i mai-møtet.

Gunbjørg Svineng
dekan

—

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksansvarlig: Kjetil Kvalsvik
Saksbehandler: Kine Nilsen